

Klasse

NIEUWEGEDRUKTE OUDERS

Hans (7) is vanmorgen te laat opgestaan.

Alles moest snel gaan. Geen tijd om te ontbijten.

Moeder heeft nog vlug zijn brooddoos klaargemaakt.

Met een extra boterham voor de speeltijd om tien uur.

Hans moet dan maar ontbijten.

Nog voor de schoolbel gaat, hangt hij aan een

snackautomaat.

hans heeft HONGER.

15 % van de kleuters ontbijt niet elke dag.

In de lagere school en het secundair loopt het aantal kinderen dat niet elke dag ontbijt op tot 30 %.

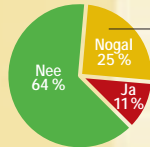
In het secundair onderwijs soms zelfs tot de helft. Toch zorgt de eerste maaltijd voor een kwart van de dagelijkse hoeveelheid energie.

Kinderen die niet of slecht ontbijten zijn minder aandachtig in de klas.

Ze zijn minder actief en vlugger moe. Dat kan tot

slechtere schoolresultaten leiden.

De vraag aan 6000 ouders:
Vindt u het moeilijk om uw kinderen een gezonde levenswijze aan te leren?

(Exclusieve enquête van Klasse voor Ouders bij ouders van leerlingen tot en met eerste graad secundair onderwijs.)

Ongeveer één ouder op drie vindt het (nogal) moeilijk om zijn kind gezond te leren leven. Twee ouders op drie zeggen dat ze daar helemaal **geen moeite**

mee hebben. Een kwart van de leerkrachten vindt ook dat de algemene gezondheid van de leerlingen er de jongste vijf jaren op achteruit is gegaan. Dat blijkt uit een exclusieve enquête die Klasse voerde bij 6000 ouders en 5000 leerkrachten. Eigenlijk zou je in een ontwikkeld land iets anders verwachten. Gezondheidsopvoeding is verplicht op school. Maar kinderen nemen de

eetgewoonten van hun ouders over. Vaak ontbijten ze niet of amper, ze snoepen veel en nemen weinig tijd om rustig te eten. De lessen op school zijn daar niet tegen opgewassen.

We dekken de tafel voor u op pagina zes.

DIT IS GEEN HOND p. 4-5

DOZEN ZONDER BROOD p. 6-7

INSPECTEURS OP SCHOOL p. 8

1 Blunders

«Mijn klasleraar nam me apart. 'Ik weet dat je vader is gestorven', zei hij. 'Je bent altijd welkom als je me nodig hebt.' Hij had het onmiddellijk door als ik het moeilijk had of slecht gezind was. Dan praatte hij even met me. Dat heeft me geholpen.» Zo herinnert Lisa zich de eerste maanden op school na de dood van haar vader.

In één school op vijf wordt amper over dood en rouw gepraat. Toch vinden bijna alle leraars dat het onderwerp bespreekbaar moet zijn. In sommige scholen worden leerkrachten ervan op de hoogte gebracht als een leerling een ernstig zieke in de familie heeft of als er een ongeluk is gebeurd. Niets op papier, maar genoeg voor de leraars om geen blunders te begaan. Zoals straf geven omdat de leerling niet oplet. De klasleraar kan een belangrijke rol spelen. Zeker als ouders zelf verlies moeten verwerken. Dan is het voor hen vaak moeilijk om hun kinderen goed op te vangen. Het belangrijkste is dan wel dat de ouders de school op de hoogte houden en er met de klasleraar over praten.

Wie wil lezen rond dit onderwerp kan in de bibliotheek terecht bij de non-fictie (418.7 - trefwoord rouwproces). Daar vindt u bijvoorbeeld «Helpen bij verlies en verdriet: een gids voor het gezin en de hulpverlener» van Manu Keirse. U kunt ook altijd terecht bij de Zelfhulpgroep Ouders van een Overleden Baby - Parklaan 4 - 3010 Kessel-Lo - tel 016-26 00 55 en de Zelfhulpgroep Ouders van Overleden Kinderen (OVOK) - Bart en Mieke Verhaeghe-Lecompte - Vlasroodstraat 3 - 8501 Heule - tel 056-37 07 61.

5 Vragenstaart

5

Denkt u ook wel eens na over wat u in de opvoeding van uw kinderen belangrijk vindt? Welke normen en waarden u hen wil meegeven? Hoe u dat doet en wat de problemen zijn? Ook de school denkt daarover na en schrijft dat uit in haar pedagogisch project.

Maar is wat u belangrijk vindt ook wat de school of de maatschappij belangrijk vindt? Daar samen met andere ouders, leerkrachten, directeurs, beleidsverantwoordelijken en professoren over discussiëren. Dat kan op de eerste dialoogdag van DIROO (Dialoogcentrum Reflectie op Opvoeding en Onderwijs v.z.w.): «**Waarden en normen in opvoeding en onderwijs.** Ja! Maar hoe?» Geen reeks voordrachten met een klassieke vragenstaartje. Wel vertrekken vanuit concrete getuigenissen. Deze dialoogdag vindt plaats op maandag 22 december 1997 in het Europees Parlement.

Voor inschrijving of meer inlichtingen: DIROO - Vitsdam 6 - 2880 Bornem - Tel en fax 03-899 22 01.

7 / 10

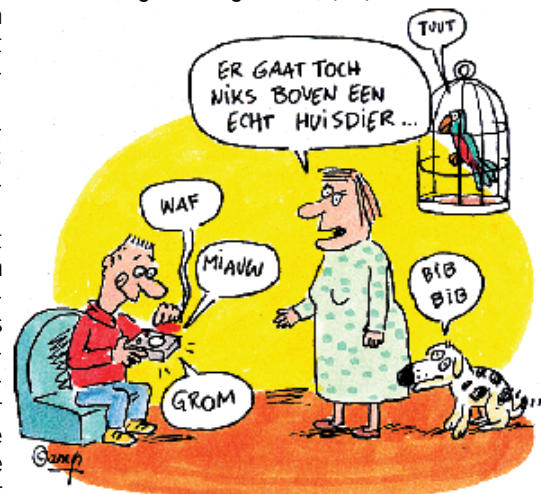
Iedereen wil blijkbaar mee op expeditie naar Afrika. Bedankt voor zoveel reacties. Maar er kan maar één ouder mee. Een jury beoordeelt elke kandidatuur. En dan nog speelt toeval een grote rol. U hoort nog wel van ons.

Weldra heeft Klasse voor Ouders het over het oudercontact. Stuur uw verhalen, vragen, ervaringen en frustraties naar onze redactie. Tien inzenders krijgen een boeken- of cd-bon. Klasse voor Ouders - Koningsstraat 138 - lokaal 508 - 1000 Brussel.

4 [Sleutelhanger]

«Nooit gedacht dat Tam mijn leven zo zou veranderen. Ik heb hem nog maar twee weken en ik kan het huis niet uit zonder hem», zegt Ken (10). «Dit kleine elektronische ei leert me hoe ik voor iemand moet zorgen», zegt Yoshi (13).

Het zijn sleutelhangers, maar er hangt een heus huisdier aan. De tamagotchi's. U heeft ze ongetwijfeld al wel eens gezien: elektronische troeteldiertjes in de vorm van een ei. Kinderen zijn er gek van. Tamagotchi's vragen wat echte huisdieren nodig hebben: aandacht, voeding, slaap. Met kleine drukknopjes kunnen kinderen daarvoor zorgen. Als de tamagotchi's niet genoeg aandacht krijgen, worden ze ziek en sterven ze. In vele klaslokalen zetten ze de boel op stellen. Ze sterven er in het midden van de les of roepen om eten. Daarom zijn tamagotchi's in vele scholen verboden. Toch zitten ze hier en daar wél in de les. De leraar vraagt waarom ze zo populair zijn, of ze echte huisdieren kunnen vervangen en wie met de verkoop van die dure dingen beter wordt. De kinderen of de fabrikant?

3 Tyranosaurus rex

«Onze *Koen* is al vijf en kan nog altijd de r niet goed uitspreken. Zouden we geen hulp moeten zoeken?» «*Dana* zit in de tweede kleuterklas. Ze lijkt alles te verstaan wat we zeggen, maar kan zelf nog geen zinnnetjes vormen. Maar alle dinosauriërs kent ze bij naam. Moeten wij ons zorgen maken?»

Tijdens de eerste zes jaar van zijn leven leert elk kind zich uitdrukken in taal. Dat verloopt in een aantal stappen. Die zijn niet bij elk kind gelijk. Toch zijn er een aantal normen. Een kind van drie zal zinnnetjes van drie tot vijf woorden kunnen vormen. Een kind van vier kan al korte, eenvoudige zinnnetjes spreken. Op vijf kan hij alle klanken uitspreken. Als er zich problemen voordoen en een kind zich niet goed verstaanbaar kan

maken, is het belangrijk dat ouders en opvoeders snel ingrijpen. Het boekje *Kind en taal - Kindertaal* schetst heel duidelijk de evolutie van taal bij kinderen tot zes jaar. Het bespreekt een aantal problemen en geeft een kort overzicht van wat een kind op welke leeftijd moet kunnen. Wij hebben 50 gratis exemplaren om uit te delen.

Stuur een kaartje met uw mening of ervaring naar *Klasse voor Ouders (KINDER-TAAL) - Koningsstraat 138 - 1000 Brussel*. U maakt dan kans op één van de gratis boeken. «*Kind en taal - Kindertaal*» (Lieve Verheyden en Katrien Van Omme-slaeghe) kunt u ook bestellen bij de Vereniging voor Logopedisten - Stadspoortstraat 21/3 - 2200 Herentals - tel 014-21 90 11 - fax 014-22 08 73. Dan kost het boek 450 fr.

[Vanavond]

«Het is de televisie die bepaalt hoe onze dag verloopt, wat we voelen, hoe we denken en wat we doen.» «Kinderen worden agressief door naar de televisie te kijken. Ze nemen minder initiatief, worden minder creatief en hun conditie gaat erop achteruit.» «Sinds de televisie in elke huiskamer staat, praten ouders en kinderen minder met elkaar.»

Er leven heel wat opvattingen over de media. Maar zijn ze wel terecht? Daar gaat het over op de zesde Vlaamse Gezinsconferentie. «**De mythes van de media**, een conferentie over kind, gezin en media» doet ouders nadenken over hoe ze hun kind kunnen begeleiden bij het gebruik van media. De conferentie vindt plaats op woensdag 3 december 1997 in het *Paleis voor Congressen* in Brussel (vlakbij het Centraal Station). Iedereen is welkom. Deelnemen is gratis.

Geïnteresseerden kunnen hun naam en adres doorgeven aan het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn - Afdeling Welzijnsbeleid - Markiesstraat 1 - 1000 Brussel - tel 02-507 33 30 - fax 02-507 34 19. U ontvangt dan een persoonlijke uitnodiging.

6 Rechten

Tot vorig schooljaar was het voor kinderen in het basisonderwijs niet zo gemakkelijk om van school te veranderen. Dat is sinds dit schooljaar anders. Ouders krijgen daar nu de volledige verantwoordelijkheid voor. Zij oordelen of het verantwoord is dat hun kind van school verandert. Er is geen goedkeuring van de directeur, de inspecteur of de minister vereist. Ouders moeten dat wel schriftelijk aan het schoolbestuur van de oorspronkelijke school melden. De school heeft daar een speciaal formulier voor. Als de directeur van de school niet akkoord gaat, moet hij binnen de zeven kalenderdagen de onderwijsinspectie vragen om de ouders te adviseren in verband met de schoolverandering. Maar dat advies is niet bindend voor de ouders. Een **schoolverandering** van het gewoon naar het buitengewoon onderwijs is slechts mogelijk als de leerling over een verslag beschikt waaruit blijkt welk type van buitengewoon onderwijs voor hem is aangewezen. Ook in het secundair onderwijs zijn ouders vrij hun kind van school te veranderen wanneer ze dat willen.

Meer over de nieuwe rechten van ouders in het basisonderwijs leest u in het *Decreet Basisonderwijs*. U vindt dat in de school van uw kind. Vraag ernaar.

KLASSE IN KOEIEN VAN LETTERS

U had het zelf natuurlijk ook al gemerkt: dit is toch wel een bijzonder tijdschrift. Het ziet er bijvoorbeeld ook anders uit dan een ander blad. Dat is geen toeval. Hier zit een eigen visie achter op inhoud, vormgeving en communicatie. Dat is ook de professionele jury niet ontgaan. Daarom hebben ze *Klasse voor Ouders én Klasse voor Jongeren* geselecteerd voor de eerste grote overzichtstentoonstelling van de beste grafische ontwerpen in Vlaanderen, van 1945 tot nu.

De lezers waren de jury trouwens voor. Eind vorig schooljaar zegden 86 % van de lezers van dit blad al dat ze de vormgeving ervan goed tot zeer goed vonden. Ze krijgen dus gelijk.

De tentoonstelling heet «In koeien van letters» en schetst de evolutie in tijd, techniek, vorm en stijl van de Vlaamse grafische vormgeving. Er zijn 80 ontwerpers van affiches, verpakkingen, huisstijlen, boeken, tijdschriften, interface design enz. geselecteerd. Eén van hen is dus *Marc Herman*, de vormgever van *Klasse*. Uiteraard zijn wij bijzonder fier op deze erkenning. Van alle tijdschriften die

de jongste vijftig jaar in Vlaanderen zijn verschenen, zijn er slechts een tiental uitgekozen. *Klasse* is daar twee keer bij.

Van bij het begin heeft *Klasse* grote aandacht besteed aan de vormgeving van de verschillende bladen. Hoe communiceer je met leerkrachten, met ouders, met jongeren...? Vorm, inhoud en visie moeten

Klasse voor Jongeren 9 al gezien?

daarbij samengaan. Voor ons vormen ze één geheel. Aan *Klasse* werkt een enthousiaste ploeg samen: schrijvers, medewerkers, fotografen, illustratoren en vormgevers. Waarschijnlijk voelt de lezer dat ook. Wat hij in handen krijgt is immers maar het topje van de ijsberg. Maar op dat (nu bekroonde) topje zijn we dus fier. Voor ons is dit blad immers méér dan bedrukt papier. Hopelijk komt dat ook zo bij u over.

We laten u, beste lezer, graag delen in de feestvreugde. Met deze bon krijgt u 50% korting op een toegangskaart voor de tentoonstelling. Die kost normaal 100 frank. Durft u knippen in een prijsbeest?

De tentoonstelling wordt georganiseerd door het *Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO)* en het *Museum voor Sierkunst en Vormgeving in Gent (Jan Breydelstraat 5 - 9000 Gent - tel 09-225 66 76)*. Ze loopt daar van 19 december tot eind februari. Elke dag (behalve op maandag en op 25-26 december en 1-2 januari) open van 9.30 tot 17 u.

50% korting op de tentoonstelling *In Koeien van Letters* voor deze lezer van *Klasse voor Ouders*. Gewoon afgeven aan de kassa.

Jonathan is boos
Karen. Ze zitten m
mekaar op de scho
bank. Eerste leerja
«Je bent stom!» z
zo luid dat iedere
kan horen. Hilde,
van Jonathan en
vindt dit een goed
gelegenheid om da
even over te prate
Niet over de ruzie
over «wat is stom

«Geen tijd»

«Papa?» vraagt Alex, «wanneer eten we?»
«Om zes uur jongen, nog even geduld.»
«Papa?»
«Mm...»
«Papa,...»

«Zie je niet dat papa nu even geen tijd heeft?»

*Samen zijn is aanleiding genoeg om te praten. Aan tafel. Op weg naar school in de auto. Tijdens het klaarmaken van het avondeten. Alles kan vragen opwekken bij kinderen en een dialoog met hen stimuleren. Zo'n gesprek hoeft niet echt 'nuttig' te zijn. Soms mondt een alledaags gesprek uit in een filosofisch gesprek. Kan het al wat dieper gaan. Ons konijntje is dood. Dromen honden ook? Misschien heeft u dan niet direct het gevoel aan opvoeden te doen. Maar dat is het juist wel. Samen zoeken, samen denken. **Samen verwonderd** zijn. Alle ouders kunnen dat. Tijd moet u daarvoor niet maken. Die tijd heeft u al.*

Vraagstaart

Anton (10): «Moet je slim zijn om te denken?»
Elsie (11): «Ik denk het niet. Een baby is niet slim en die weet hoe hij moet kruipen.»
Anton: «Mijn oma is maar tot haar veertien naar school gegaan, maar ze kan heel goed nadenken.»
Elsie: «Het zit in je hersenen. Als je denkt dan kun je hoofdpijn krijgen.»
Anton: «Je kunt ook niets doen als je niet denkt.»
Elsie: «Als je niets doet, stop je dan met denken misschien?»
Anton: «Ik kan niet stoppen met denken. En jij?»

*Filosoferen met kinderen is niet zomaar wat praten. De kinderen leren nadenken, redeneren, kritisch en creatief zijn, luisteren naar elkaar, respect hebben voor de mening van anderen. Ze leren goede argumenten van minder goede onderscheiden. Ze vinden **plezier in het zoeken** naar een antwoord, niet in het resultaat. Ze ontwikkelen sociale vaardigheden en gaan beter om met conflicten. Al deze houdingen sluiten trouwens zo aan bij de eindtermen.*

Het is niet de bedoeling om de beste of de eerste te worden in een filosofisch gesprek, of te winnen. Niet de waarheid is belangrijk, maar het denken zelf. Kinderen leren verwoorden hoe ze denken. Filosoferen met kinderen gaat niet over filosofen, maar over communicatie.

Ouders van kinderen die leren filosoferen in de klas zijn enthousiast. De meeste ouders zien ook het effect. Ze merken dat hun kind beter durft uitkomen voor zijn mening. Dat hij mondiger is. Beter kan omgaan met andere kinderen. Meer uitleg durft vragen in de klas. Meer zelfvertrouwen heeft.

Filosoferen kan eigenlijk overal met iedereen. Daarom filosoferen veel leerkrachten met hun leerlingen, ouders met hun kinderen, jongeren onder mekaar. Eénmaal dat ze weten dat er géén domme vragen zijn, wordt het ontspannend spannend.

Er zijn geen goede

Ze filosoferen

Een

Op de speelplaats
than tegen een gr
aan. Die draait zie
en wil Jonathan
«Stommerik», ver
Jonathan bekijk
«Wat bedoel je da
mee?»

ool-
aar.
egt hij
en het
de juf
Karen,
le
aar
en.
, maar
?»

«Papa?» vraagt Anne, «wanneer eten we?»
«Om zes uur meisje, nog even geduld.»
«Papa?»
«Mm...»
«Hebben groenten pijn als je ze kookt?»

Kinderen stellen veel vragen aan volwassenen. Op sommige van die vragen kan je gemakkelijk antwoorden. Omdat ze praktisch zijn. Hoe lang duurt het nog voor we er zijn? Hoe heet dat beest? Wanneer gaan we naar huis? Bij andere vragen heb je dan weer geen onmiddellijk antwoord. Maar kinderen maken zelf geen onderscheid tussen de soorten vragen die ze stellen. Ze leren via allerlei vragen de wereld beter kennen. Zo bepalen ze hun houding tegenover de rest van de wereld. Ouders kunnen hun kinderen daarin stimuleren. Kinderen die zich vrij voelen om al hun vragen te stellen, voelen zich **beter in hun vel**. Voelen zich meer thuis bij ouders of grootouders en in de klas. Kinderen die veel vragen stellen, hebben dikwijls ook betere resultaten op school.

in de klas.

Domme vragen

uurtje later.
s botst Jona-
otere jongen
h kwaad om
vastgrijpen.
wijt hij hem.
t hem rustig.
ar nu precies
» vraagt hij.

Dit is geen hond

«Papa?» vraagt David, «wanneer eten we?»
«Om zes uur jongen, nog even geduld.»
«Papa?»
«Mm...»
«Waarom koken honden niet?»
«Stel toch niet zulke domme vragen, David.»

Domme vragen bestaan niet, alleen domme antwoorden. Zegt men wel eens. Maar bij een goed gesprek zijn er geen domme vragen en geen domme antwoorden. Fout of juist heeft geen belang. Je mag twijfelen. Want twijfelen is denken. Je zoekt samen naar een mogelijk antwoord. Ieder mag zijn mening zeggen. Jong of oud. Er is respect voor iedereen. Je breekt de andere niet af, maar probeert hem juist sterker te maken. Dat is een **open dialoog**. En eigenlijk ben je dan aan het filosoferen.

- Een boek kan een mooie aanleiding zijn voor een gesprek met kinderen. Zoekt u inspiratie voor goede boeken om samen met uw kind te lezen of om voor te lezen? Uw bibliotheek beschikt wellicht over de map *Thema's in prentenboeken voor peuters en kleuters* van het Centrum voor Lezen en Informatie LINC. U vindt in de bibliotheek ook boeken over filosofie. Vraag ernaar bij uw bibliothecaris.
- Geïnteresseerd om meer te weten over filosoferen met kinderen? Dan neemt u misschien graag contact op met één van de volgende organisaties. Zij hebben meer informatie over boeken of cursussen.
Het filosofisch centrum Zeno - Lange Kongostraat 54 - 2060 Antwerpen 6 - tel 03-236 31 83.
Het centrum voor orthopedische dienstverlening Woord en Argument - Oude Kuringerbaan 115 - 3500 Hasselt - tel 011-25 66 03 - fax 011-87 31 44.
Het onderzoekscentrum Kind en Samenleving - Nieuwelaan 63 - 1860 Meise - tel 02-269 71 80 - fax 02-269 78 72.

*Jelle (13) ontbijt 's morgens nooit. Zijn ouders zijn dan al uit werken. Hij maakt zelf zijn brooddoos klaar. Als hij nog wat tijd over heeft. Meestal grabbelt hij wat koekjes en snoep mee uit de kast. Of koopt hij wat in het snoepwinkeltje vlakbij de school. Nog voor de middag is alles op. Op school vertelt hij vaak dat hij zijn eten is vergeten. Dan mag hij bij de bakker **boterkoeken** kopen. Of een broodje in de snackbar.*

Eén schoolkind op vijf is te dik. Vaak is dat het gevolg van slechte eetgewoonten: geen ontbijt, veel zoete tussendoortjes, frisdranken... Toch is het onrealistisch om zoete dingen te bannen uit het leven van kinderen. Er verstandig leren mee omgaan, daar komt het op aan. Kinderen andere mogelijkheden bieden: ontbijtgranen, fruit of een rauwe wortel als tussendoortje of rijstkoeken bijvoorbeeld. Kinderen hun keuze helpen maken, dat is ook gezondheidsopvoeding. Het heeft geen zin als dat alleen op school gebeurt. Veel ouders weten dat en werken daar thuis aan. Door zelf het goede voorbeeld te geven. Of ze organiseren een gezond ontbijt op school, stellen vragen bij de kwaliteit van de warme maaltijden op school, bespreken de installatie van een frisdrankautomaat of de verkoop van snoep op school.

«Ik heb al gegeten»

*Margo (14) lijnt. Ze vindt van zichzelf dat ze te dik is. Daarom slaat ze 's ochtends haar ontbijt over. Ze maakt haar eigen lunchdoos klaar voor op school: twee droge **beschuitjes**. Op drie weken tijd is ze vijf kilo afgevallen. Margo vindt steun bij haar vriendin Miek. Die gooit de inhoud van haar brooddoos regelmatig in de vuilnisbak op school. Ze worden liever ziek dan dik.*

Steeds meer meisjes gaan lijnen, op steeds jongere leeftijd. Vaak wordt hun voeding daardoor onevenwichtig en missen ze belangrijke voedingsstoffen. Ouders leven het dichtst bij hun kinderen. Zij zijn de eerste om ongezonde eetgewoonten van hun kind of eventuele eetproblemen (magerzucht, vraatzucht) te ontdekken en er wat aan te doen. De huis- of schoolarts raadplegen bijvoorbeeld. Het Medisch Schooltoezicht zorgt ervoor dat kinderen regelmatig door de schoolarts worden gecontroleerd. Dat gebeurt in de eerste en de derde kleuterklas, het tweede en het vijfde leerjaar en het eerste, derde en vijfde middelbaar. Schoolartsen kunnen daar signalen opvangen en doorspelen naar de ouders. Maar de ouders zijn de dokters van elke dag.

«Probeer maar eens»

Bij *Pieter (8)* thuis vinden ze een gezonde voeding erg belangrijk. Het gezin probeert elke ochtend samen te ontbijten en in het lunchpakket dat mama klaarmaakt, zit veel variatie. Liefst **bruin brood** en soms ook een kommetje met wat rijst of aardappelsalade of een salade van deegwaren. Op school lachen andere kinderen hem wel eens uit. Tot Pieter zijn klasgenoten ook eens laat proeven.

- Kinderen hebben **brandstoffen** nodig, energie om goed te kunnen werken. Die brandstoffen zitten in koolhydraten (brood, aardappelen, deegwaren en peulvruchten) en in vetten (boter, olie en onzichtbare vetten in vlees, kaas, eieren en gebak).
- Ze hebben ook **bouwstoffen** nodig om te groeien. Die bouwstoffen zijn eiwitten en bepaalde mineralen. Ze zitten vooral in vlees, vis, melk, kaas en ei.
- Kinderen hebben ook **beschermende stoffen** nodig om niet vlug ziek te worden: vitaminen, mineralen, vezels en water. Die zitten vooral in groenten en fruit, bruine broodsoorten, volkorenproducten.

Uw poot onder tafel

Op school leren kinderen wat gezonde voeding is. Dat zit in de eindtermen. Van in de kleuterschool tot in het secundair. Kinderen leren er bijvoorbeeld dat ze eenzijdige voeding moeten vermijden. Hoe ze een evenwichtige maaltijd kunnen samenstellen. Of ze leren hoe hun gedrag wordt beïnvloed door reclame. Dat goede voedingsgewoonten de gezondheid bevorderen. Scholen moeten niet alleen voldoende informatie geven, ook het goede voorbeeld. Maar dat is ook de taak van de ouders. Voedingsgewoonten worden immers thuis (en heel jong) aangeleerd. Daarom behandelt Klasse dit onderwerp tegelijkertijd in Klasse voor leerkrachten, ouders en jongeren. En wat doet u eraan?

Els, Margo, Jelle en Pieter.

Ze brengen veel tijd door op school.

Ze verkennen er de wereld, leren er lezen, schrijven en rekenen.

Ze leren er met elkaar omgaan, kritisch zijn, vragen stellen.

Ze spelen en sporten er.

Ze wapenen zich om later hun weg te vinden.

Ze leren er ook wat gezonde voeding is.

Els, Margo, Jelle en Pieter blijven op school eten.

Hun brooddoos, die brengen ze van thuis mee.

Benieuwd wat erin zit.

«Gezondheid»

In veel basisscholen worden gezonde dranken als melk, chocomelk, water of fruitsap in de eetzaal aangeboden. Onderzoek toont aan dat vooral kinderen van 10 tot 14 jaar afhaken en overschakelen op veel minder voedzame dranken. In bijna 90 % van de secundaire scholen staat er een drankautomaat. 64 % van de jongeren tussen 11 en 18 jaar drinkt dagelijks zoete frisdrank. Eén jongere op vier zelfs meermaals per dag. Sommige scholen bieden een andere kans: gratis kraantjeswater. Voor wie dat wil. Goedkoop, gezond en milieuvriendelijk. Ouders die toch niet willen dat hun kind leidingwater drinkt, kunnen voor een even gezonde en milieuvriendelijke drank zorgen. De drinkbus doet het in veel scholen weer.

«Ik haat de refter»

Elsje (4) zit in de tweede kleuterklas. Twee keer per week moet ze op school blijven eten. Dat vindt ze niet leuk. Ze voelt zich niet thuis in de eetzaal. «Daar zitten zoveel kinderen», klaagt Els, «en de meester van het tweede leerjaar blaast er hard op een fluitje of roept». Op dinsdag en donderdag is ze daarom 's morgens onhandelbaar. Dan mag ze uit de kast een koekje kiezen voor op school. In haar brooddoos zitten boterhammen met **choco**. Haar ouders weten dat Elsje anders niets eet.

Niet alleen wat je eet is belangrijk als je het over gezonde voeding hebt. Ook de omgeving, de omstandigheden waarin je eet. Een volgepropte, lawaaierige refter waar kinderen niet de tijd krijgen om rustig te eten, is niet gezond. Een andere schikking van de tafels, leuke posters aan de muur en wat achtergrondmuziek kan veel veranderen. In vele scholen wordt samen met de leerlingen aan een gezellige refter gewerkt. Of helpen oudere kinderen de jongste. Soms komen ouders 's middags een handje toesteken bij de kleinsten. Of zorgen ze voor wat bloemen, een tafelkleed of nieuw behang.

- Wie op school een **actie** rond gezonde voeding wil organiseren kan altijd samenwerken met:
  - Het Medisch Schooltoezicht. Vraag het adres en telefoonnummer op school.
  - Omtrent Gezondheid - Sans Soucisstraat 65 - 1050 Brussel - tel 02-512 22 04.
  - Proges - Vereniging voor Promotie van Gezondheid op School - G. Schildknechtstraat 9 - 1020 Brussel - tel 02- 422 49 39.
- Allerhande gratis **brochures** i.v.m. voeding kunt u vinden bij:
  - Vlaamse dienst voor Agro-marketing (VLAM) - Leuvenseplein 4 - 1000 Brussel - tel 02-501 62 35.
  - De Vlaamse Kankerliga - Koningsstraat 217 - 1210 Brussel - tel 02-227 69 75.
  - Vlaamse Vereniging van Voedingskundigen en Diëtisten - Gabriëllestraat 39/3 - 1640 Sint-Genesius-Rode.
  - De diensten van de gezondheidsvoorlichting van de verschillende ziekenfondsen: de Christelijke Mutualiteit - Wetstraat 121 - 1040 Brussel - tel 02-237 48 60 - de Liberale Mutualiteit - Livornostraat 25 - 1050 Brussel - tel 02-538 41 54 - de Socialistische Mutualiteit - St.-Jansstraat 32-38 - 1000 Brussel - tel 02-515 03 19.
- In de **bibliotheek** leest u meer bij non-fictie onder het nummer 628.6 (trefwoord voedingsgewoonten).

Deze tekst kwam tot stand in samenwerking met het Medisch Schooltoezicht, Dienst Jeugdgezondheidszorg (KUL) en verschillende verenigingen voor gezondheidsvoorlichting en -opvoeding.

«De school van onze kinderen heeft niet zo'n goede naam. Regelmatig krijg ik van vrienden en kennissen de vraag of mijn kinderen wel naar een goede school gaan. Zij sturen hun kinderen naar een andere school in de buurt. Kunnen wij als ouder zeker zijn dat ook ons kind goed onderwijs krijgt?»

Iedereen is bezorgd om de kwaliteit van het onderwijs in de Vlaamse scholen. Daarom heeft de Vlaamse overheid haar onderwijsinspectie. Die ziet er de jongste jaren heel anders uit dan vroeger. Ze onderzoekt of scholen voldoen aan de verwachtingen. Zorgen ze voor kwaliteitsvol onderwijs? Krijgt uw kind met andere woorden een goede opleiding? En komen de scholen de wettelijke voorschriften na: volgen ze de leerplannen, vullen ze de lessenrooster goed op, is er genoeg hygiëne op de school? Elke school wordt minstens één keer om de zes jaren grondig geïnspecteerd of *doorgelicht*. Tijdens het schooljaar 1995-1996 werden 173 scholen van het basisonderwijs doorgelicht. 78 % kreeg een ronduit goed rapport. 22 % van de scholen moet hier en daar wat bijstelen. Een school kreeg een negatief advies omwille van de slechte materiële toestand. In het secundair onderwijs werden 123 scholen doorgelicht. 28 % kreeg een onvoorwaardelijk gunstig advies. De andere scholen kregen een advies dat positief wordt op voorwaarde dat aan bepaalde aspecten van het schoolleven wordt gewerkt. Geen enkele school kreeg een negatief rapport.

«Gisteren is de inspecteur in de klas van ons Sarah geweest. De leraar had iedereen op voorhand gevraagd om goed zijn best te doen. Want het was ook belangrijk voor hem. Onze meester was nog nooit zo zenuwachtig geweest, zei ons Sarah. Maar misschien was dat omdat ze voor het eerst in groepjes mochten werken.»

Als de inspecteur op bezoek is in een school, gaat het altijd om een team van mensen dat gedurende een week in de school neerstrijkt. Dat team komt niet de individuele leerkrachten punten geven. De doorlichting wil de school onderzoeken en eventueel wijzen op een aantal zwakke punten. De school is dan verplicht om een plan uit te werken om die te verbeteren. Uiteindelijk wil de doorlichting scholen stimuleren om zichzelf voortdurend in vraag te stellen. Dat doet trouwens elk goed bedrijf. Interne kwaliteitszorg heet dat dan. Het team van inspecteurs komt niet zomaar binnenvallen. De school wordt 30 kalenderdagen op voorhand verwittigd. Dan wordt de directeur gevraagd om een infodossier over de school in te vullen (welke studierichtingen worden aangeboden, wie zijn de leerlingen, wie geeft er les?). Dan kan de doorlichting daar rekening mee houden. Die bekijkt dus de school in werking. Scholen spelen beter geen komedie. De inspectie merkt dat trouwens vrij snel.

«Vorig schooljaar was er inspectie op de school van onze Stef. Hij moest ervoor zorgen dat hij altijd al zijn schriften bijhad en die moesten piekfijn in orde zijn. Hij heeft toen lang aan zijn klasagenda gewerkt. Die moest volledig ingevuld zijn. Voor elk vak minstens één regel. Of het zou er gaan sterven. Is zo'n inspectie alleen maar geïnteresseerd in papieren?»

De doorlichting op school onderzoekt gedurende enkele dagen heel grondig het onderwijs op school. Daarbij let het team van inspecteurs op veel zaken. Krijgen de kinderen de minimale basisvorming? Heeft de school aandacht voor elk kind en kunnen kinderen zich op alle gebieden ontplooiën? Maar de inspectie bekijkt ook de organisatie van de school. Heeft de school een visie, weet ze waar ze naartoe wil? Weet de school ook hoe ze dat wil realiseren? Wordt ze goed geleid? Werken de leerkrachten in team, is er genoeg communicatie, scholen de leerkrachten zich bij, proberen ze nieuwe zaken uit? Om dat allemaal te weten te komen volgen de inspecteurs lessen, bekijken ze het lesmateriaal, de schoolagenda's, de notities van de leerlingen. Zelfs de hygiëne en de bewoonbaarheid van de lokalen. Als de inspectie tekorten vaststelt, wordt niemand persoonlijk gestraft. De school moet dan wel werken aan haar tekorten. Als ze tenminste erkend en gesubsidieerd wil blijven. Daarvoor kan de inrichtende macht of het schoolbestuur een beroep doen op de *schoolbegeleiding*. Elk net heeft zo'n dienst. Die zorgt trouwens ook los van de inspectie door de overheid voor de kwaliteitscontrole van het onderwijs op school.

Meer leest u in «Zicht op schooldoorlichting door de onderwijsinspectie in het basisonderwijs». U kunt de brochure bestellen door 50 fr. te storten op rekeningnummer 091-2203006-68 - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - OND/verkoop publicaties - 1000 Brussel (mededeling: nr. 182.1).

«Ik vind het maar normaal dat een school geïnspecteerd wordt. Dat kunnen de ouders toch niet doen. Eigenlijk zijn wij toch een beetje de klanten van de school. Maar ik vind wel dat we ook mogen weten wat de resultaten zijn van zo'n doorlichting. Maar daar weten we dus niks van.»

Het doorlichtingsverslag is in de eerste plaats voor de directeur en de leerkrachten geschreven. Het is een werkdocument, zegt maar. Toch verwacht de doorlichting dat de directeur het verslag voorlegt aan de participatieraad of lokale schoolraad. Daar zijn de ouders vertegenwoordigd. Uit de verschillende doorlichtingsrapporten worden wel een aantal tendensen duidelijk. Welke?

De meeste scholen geven goed onderwijs. Zoveel is duidelijk. Er heerst een positief klimaat en de leraars zetten zich in om de leerlingen zo goed mogelijk te begeleiden. Toch pakken de leerkrachten in het secundair onderwijs de leerstof volgens de inspectie nog vaak te theoretisch aan. Daardoor doen de leerlingen te weinig praktijkervaring op. Ze krijgen te weinig kansen om zelfstandig te werken. De vragen van de toetsen zijn te vaak op kennis gericht en te weinig op vaardigheden of attitudes.

Ook in het basisonderwijs wordt de verstandelijke ontwikkeling van het kind te veel benadrukt. Zo zegt de inspectie. Het creatieve, het gevoelsleven of de lichaamsontwikkeling krijgt minder aandacht. Veel scholen doen heel wat inspanningen om ook zwakkere leerlingen extra te begeleiden. Toch is er soms te weinig overleg tussen de leerkrachten, vooral dan bij de overgang naar een ander leerjaar.

Meer leest u in de «Verslagen over de toestand van het onderwijs» van de Inspectie Basis-onderwijs of de Inspectie Secundair Onderwijs. Ze liggen op de school van uw kind.

«Ik ben vorig jaar afgestudeerd als onderwijzeres. Mijn eerste ervaring met ouders is niet echt positief. Nogal wat ouders vonden begin dit schooljaar dat hun kind niet bij mij mocht zitten. Omdat ik geen ervaring had. In ieder geval heeft de directeur aan de vraag van de ouders voldaan. Het gevolg is dat mijn collega met veel 'zware gevallen' in de klas zit en ik de brave kinderen heb. Tijdens het eerste oudercontact kreeg ik heel wat vragen over de ongeschreven regels van de school. Toen ik niet op alle vragen kon antwoorden bekeken veel ouders me zo van 'domme gans, weet jij dat dan niet'. Nu vermijd ik de ouders zoveel mogelijk. Ze doen me constant twifelen aan mezelf.» (naam bekend op de redactie)

«Onze bevinding na 11 jaar schoolleven als meewerkende ouders is: dat het geen slechte zaak zou zijn indien het statuut van de leerkrachten zou herzien worden. Dat leerkrachten net zo goed een **beoordeling** zouden moeten krijgen als in het bedrijfsleven. Zowel voor de leerkrachten die zich enorm inzetten als voor hen die er hun voeten aan vegeen. Dan zou veel leed bespaard kunnen worden.» (M.V.S.)

«De situatie vorig jaar was catastrofaal. Onze opgewekte kleuter werd gedurende twee lagere schooljaren neerslachtig, passief, **ongelukkig** en gestresseerd. Totaal gebrek aan persoonlijk gericht onderwijs (een beoogd woordje, extra aandacht voor een kind dat niet vlot meekan) lag aan de basis. Enig gesprek hierover met de leerkracht (op ons verzoek) leverde niets op. Op de vraag «Wat kunnen WE (ouders én leerkracht) hieraan doen?» kwam telkens het antwoord: «Ik weet het niet». De twee leerkrachten hadden nochtans 20 jaar ervaring. Twee maanden later en na intensieve gesprekken met directie en leerkracht van een nieuwe school brachten mijn dochter terug zoals ze vroeger was: nieuwsgierig, praatvaardig, opgewekt en huppelend naar school. Het verschil is enorm.» (Anne-Marie Recour)

«Ik kan moeilijk akkoord gaan met de **verplichte schoolreizen of skivakanties van één week of langer**. Het gaat hier niet om educatieve uitstappen of studiereizen. Reizen naar het buitenland zoals Italië, Zwitserland of Frankrijk zijn toch erg duur. Moeten jongeren al van jongsaf aan die luxe kennen? Ouders zeggen moeilijk nee om **geen gezichtsverlies** te lijden of om hun kind toch het gevoel te geven erbij te horen. Toch kan dit voor sommige gezinnen een serieuze financiële adering zijn naast de andere schoolkosten, kleding, abonnement enz...» (Chris De Weirde)

«Ik kan u moeilijk beschrijven welke sfeer er thuis soms heerst. En dat niet alleen tijdens de examens. Normaal kan je het echt niet meer noemen. Alles gebeurt in functie van de nog te maken en te leren huistaken. Het gezinsleven wordt beheerst door de school. Onze zoon gaat niet graag naar school, hoe kan het ook anders. Hij is veranderd en niet meer gelukkig. Hij staat de ganse week onder stress en heeft last van **spanningshoofdpijnen**. Ik spreek er regelmatig over met andere ouders. Dikwijls hoor ik dezelfde verzuchtingen, maar men zwijgt. Het onderricht van mijn kind raakt mij en ik wil eraan meewerken, maar ik doe niet meer mee als ik mijn kind moet misvormen om het kost wat kost in een elite-vorm te persen die het niet aankan. Past het niet in de beoogde vorm, dan telt het niet meer mee in het schoolbegeuren.» (Wilfried Swinnen)

«Tof, jullie septemnummer. Deze keer zonder wedstrijd waar je nooit iets van hoort of ziet en waar er wel duizend mensen aan meedoen. Tot onze spijt behoort jullie blad tot een soort van 3 Suisses, Neckermann, Concordia Mail. Je wint altijd, maar eigenlijk nooit. Daar doen we al jaren niet meer aan mee, maar met Klasse dachten we even dat het anders was.» (naam bekend op de redactie)

Sorry voor het misverstand. Soms geeft Klasse voor Ouders inderdaad wat weg. Gratis boeken of brochures, boeken- of cd-bons, gratis toegangskaartjes, rondleidingen, noem maar op. Dat doen we niet uit winstbejag. We willen de lezer gewoon een extra stimulant geven. Maar meestal overstelpt de vraag het aanbod en kunnen we niet iedereen laten winnen. Voor 50 boeken komen vaak 2000 kaartjes binnen. U kunt trouwens gerust zijn. Het zijn nooit (alleen) de snelste kaartjes die de winnaars zijn. Dat u wat geluk moet hebben is zeker. Maar u bent *niet verplicht* een kaartje te sturen.

«In een blad als Klasse merk ik dat ik niet alleen sta met mijn problemen, dat zo **alom bekend staan**. Dan merk ik dat ik het blijkbaar toch niet zo slecht doe en daar bovenop krijg ik nog wat tips om de zaken gemakkelijker te maken. Ik weet dat ik op de juiste weg zit en ik ben 100 % gemotiveerd om van mijn 3 kindjes gelukkige en aangename mensen te maken.» (Nadine Corten)

Elke dag zit onze brievenbus vol met post. Uw reacties, uw vragen en bedenkingen over onderwijs. We kunnen niet op alles reageren, maar we gebruiken uw brieven als voortdurende inspiratiebron. De volgende mensen wonnen er een boeken- of cd-bon mee ter waarde van 2000 frank:

Magda Van Aarschot (Hemiksem), Mieke Coucke (Waregem), Karin Van Dorslaer (Sint-Niklaas), Marleen Bosmans (Erembodegem), Anna Marter (Antwerpen), Linda Mens (Heppen), Marleen Maes (Hamme), Bea Van Lembergen (Opwijk), Ilse Willems (Tessenderlo) en Lieve Van Heuverswijn (Zulte).

Stuur uw brief naar Klasse voor Ouders - Koningsstraat 138 - lokaal 508 - 1000 Brussel.

U kunt alle publicaties van Klasse ook vinden in uw bibliotheek en/of op Internet: www.artefact.be/klasse
De volgende Klasse voor Ouders verschijnt op 15 december. Bent u er dan nog?

